

Elektronski časopis za evropske integracije - broj 2, Jun 2005

Tema broja: Dvostruka kriza Evropske unije

Predstavljamo: Program akademske razmjene

Izdvajamo: Dokumenti Evropske inicijative za stabilnost (ESI) i
Međunarodne komisije za Balkan

Preporučujemo: Programi usavršavanja

Aktivnosti: Seminari i predavanja u okviru EIC-a,
Škola evropskih integracija

UMJESTO UVODNIKA

Poštovani čitaoci,

prvobitna zamisao nam je bila da tema drugog broja EIC biltena budu NVO u Crnoj Gori i odnos EU prema njima, sa posebnim osvrtom na fondove Evropske unije predviđene za NVO. Smatramo da je ova tema veoma važna, i da informacije o ovim fondovima mogu biti od koristi mnogima, naročito nevladinim organizacijama koje se u posljednje vrijeme sve više bave Evropskom unijom i procesom evropskih integracija, u koji Crna Gora, manje ili više uspješno, pokušava da se uključi. Međutim, događaji su nas preduhitрили. Evrop-

sku uniju su pogodile dvije najozbiljnije krize od njenog osnivanja. Neizglasavanje Evropskog ustava u Francuskoj i Holandiji je prva. Neuspjeh postizanja sporazuma o budžetu za period 2007-2013. je druga. Ovo nas je prinudilo da promijenimo plan i da pokušamo da u ovom trenutku, kada se budućnost same EU dovodi u pitanje, čitaocima približimo razloge koji su doveli do ovog stanja.

Tako, u ovom broju možete naći tekst dr Imanuela Volerstina, eminentnog američkog naučnika, koji govori o rezultatima glasanja u Francuskoj i Holandiji i o mogućim posljedicama odbacivanja Evrop-

skog ustava. Članak objavljujemo ekskluzivno. Takođe, objavljujemo i tekst g-dina Veselina Kovača, savjetnika u Ministarstvu za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije napisan za ovaj broj EIC biltena. Članak govori o sukobu lidera EU oko budžeta Unije za period 2007-2013. i uzrocima koji su doveli do njega.

Na kraju, pozivamo sve čitaoce da svojim komentarima, predlozima i kritikama doprinesu kvalitetu sljedećeg broja i da se aktivno uključe u njegovo stvaranje.

Matija Vasiljević,
zamjenik urednika

PREDSTAVLJAMO

Program akademske razmjene (PAR)

Program akademske razmjene (PAR), koji se razvio u okviru Centra za građansko obrazovanje predstavlja pokušaj uspostavljanja slobodnog toka informacija akademske prirode na prostoru Crne Gore, Balkana i Evrope, ali i šire.

Ciljevi PAR-a su:

- Dostupnost / distribucija informacija akademske prirode
- Dostupnost / distribucija informacija političke, ekonomske i ekološke prirode vezanih za region Crne Gore i Balkana ili od opšte važnosti
- Povezivanje i saradnja sa sličnim inicijativama iz regiona i svijeta

Radi realizacije ovih cilje-

va, kroz PAR se distribuiraju najrazličitiji podaci vezani za međunarodne i domaće seminare, treninge, ljetnje i zimske škole, konferencije, škole jezika, kampove, školarine, prilike za zapošljenje, programe stažiranja i sl. zainteresovanim organizacijama / institucijama i pojedincima angažovanim u oblasti obrazovanja, u najširem smislu te riječi.

Shodno potrebama i zahtjevima korisnika PAR-a, u okviru ovog programa će se razvijati i posebni projekti.

PAR u svom krajnje neformalnom obliku već funkcioniše od 2002.g. i tokom tog perioda uspostavljeni su kontakti sa velikim brojem pojedinaca i institucija / or-

ganizacija širom Balkana i Evrope, što je otvorilo veliki broj mogućih pravaca razvoja i saradnje kako za sam Centar za građansko obrazovanje, tako i za polaznike naših programa i druge zainteresovane građane

Mi vjerujemo da je dostupnost informacija akademske prirode od ključnog značaja za alternativni obrazovni sektor u procesu njegovog konstituisanja i legitimni pandan klasičnom, formalnom obrazovnom sistemu, ali i važan segment njegovog uspješnog funkcionisanja.

U okviru PAR-a, a uz podršku Fondacije Friedrich Ebert, od februara 2005. g. realizuje se program Evropski informativni centar.

“Dvosmisleno francusko ‘Ne’ Evropskom ustavu“

Autor:
Immanuel Wallerstein,
Direktor Centra Fernand Braudel

Francuzi su 29. maja 2005. godine, na referendumu glasali protiv ratifikacije prijedloga Evropskog ustava. Tri dana kasnije, holandski glasači su učinili isto. U oba slučaja, sa solidnom razlikom. Od tada, svjetska štampa je preplavljena diskusijama o budućnosti Evrope i kao vizije i kao institucije. Ali posledice ovih glasanja su izuzetno dvosmislene.

Uzmite francusko glasanje. Tri grupe su proglasile glasanje za svoju pobjedu: neo-konzervativci u SAD, veliki dijelovi ljevice u Francuskoj (naročito alterglobalisti), i desničarski euroskeptici širom Evrope. U SAD, Vilijam Kristol, urednik vodećeg časopisa neo-konzervativaca, Weekly Standarda, završio je svoj uvodni članak “Nova Evropa” riječima: “Živjela Francuska”. Francuski ljevičari koji su se zalagali za “ne”, slavili su na ulicama Pariza. A desničarski Evroskeptici su bili oduševljeni da

napokon dobiju jednu rundu u njihovoj borbi da Evropu izbace iz kolosijeka.

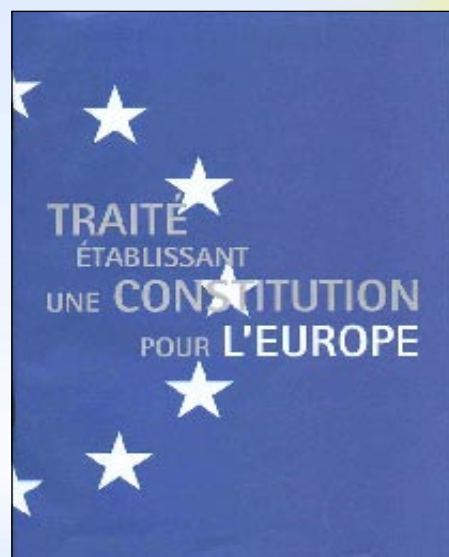
Može li biti da su svi oni bili u pravu? Da vidimo šta su to slavili. Što se tiče neo-konzervativaca u SAD, francusko “ne” (i holandsko “ne”) su označili poraz arogantnih, anti-američkih evropskih elita, i bez sumnje, naročito trenutno primarnog neprijatelja neo-konzervativaca, Žaka Širaka. “Ovo je trenutak nade – nade za perspektivu pro-američkog stava, pro-slobodnog, manje ili više otvorenog tržišta, socijalno i moralno ponovo osnažene Evrope,” rekao je Kristol.

Za francuske alterglobaliste, “ne” je predstavljalo upravo suprotno – odbijanje anglosaksonskih konzervativnih vrijednosti, kao i odbacivanje neoliberalizma kao programa, otjelotvorenog u predloženom Ustavu i oličenog u članovima Evropske komisije i briselskoj birokratiji (koje takođe predstavlja Širakova vlada u Francuskoj). A za desničarske euroskeptike, glasanje je predstavljalo zadat udarac ovoj istoj Komisiji i toj istoj briselskoj birokratiji, koje su u njihovim očima krive za nametanje socijalizma Evropi. Postojao je, takođe, jak ksenofobičan element u francuskom “ne” (a čak i jači u holandskom) – odbacivanje mogućnosti prijema Turske u EU, kao i napad na politiku primanja velikog broja muslimanskih emigranata u Evropu.

Očigledno, kao i na svim referendumima, “ne” je okupilo veoma

različite grupe sa veoma različitim ciljevima. Ono što je, izgleda, obezbijedilo dodatne “ne” glasove u odnosu na predhodne referendume u Francuskoj, je povećan broj glasača Socijalista i Zelenih, ljutih zbog stanja u ekonomiji i uplašeni od dalje “globalizacije” – mišljenje koje su iskazali tako što su odbacili sporazum. A ono što je obezbijedilo dodatni broj glasova “ne” u Holandiji, kako se čini, su povećani strahovi od muslimanskih imigranata u svojoj zemlji, izazvani nedavnim, veoma zapaženim, izrazima nasilja.

Kakva god bila objašnjenja ovakvog glasanja, kakve su posljedice? “Ne” glasovi znače defintivan kraj predloženog Ustava, jer je neophodna njegova jednoglasna ratifikacija, a gotovo da ne postoje šanse da Francuska i Holandija organizuju drugo glasanje koje će poništiti prvo. Ovo, naravno,

Primjerak Evropskog ustava podijeljen svim glasačima u Francuskoj prije referenduma

TEMA BROJA: DVOSTRUKA KRIZA EVROPSKE UNIJE

ne znači i kraj institucionalne Evrope. Evropskoj Uniji su ostale one strukture koje su postojale do sada. Problem je u tome što postojeće strukture, po mišljenju većine, ne odgovaraju potrebama proširene Evrope, a Ustav je trebao da popravi ovu situaciju, smanjujući potrebu za jednoglasnošću u više oblasti, i ustanovljavajući dvije centralne funkcije (predsjednika i ministra spoljnih poslova) koje bi trebale da unaprijede političku solidarnost. Može se desiti da prođe

dosta vremena prije nego što evropske vlade ponovo pokušaju da unaprijede postojeće institucionalne strukture.

Kako je proširenje Evrope, tj. broja država članica sa 15 na 25 jedan od glavnih problema koji je doveo do pokušaja stvaranja Ustava, tako i do njegovog odbacivanja, dalje proširenje može biti privremeno zaustavljeno. Bugarska i Rumunija su prema rasporedu trebale da se pridruže EU 2007. Njemačka Demohrišćanska unija, za koju

se trenutno očekuje da pobijedi na izborima 2006, je već najavila mogućnost da će, kada preuzme vlast, staviti veto ili usporiti ova pripajanja. Šanse Hrvatske, Makedonije, Ukrajine, i naravno Turske, da im bude dozvoljeno pristupanje su još slabije u ovom trenutku.

Ima i onih koji su pritajeno zadovoljni. Jedan od njih je i Toni Bler. Francusko "ne" mu je donijelo razne pogodnosti. Ono je spasilo Ujedinjeno Kraljevstvo od održavanja sopstvenog referenduma 2006. koji je obećao, i prema tome vjerovatnog javnog poraza. Bler sada može da se brani da je on bio za predloženi Ustav, ali da britanski referendum više nije bitan. Bler ne može biti nezadovoljan zbog Širakovog neuspjeha (kao ni Šrederevog u zasebnim i ranije održanim njemačkim regionalnim izborima). To olakšanje mu je dobro došlo, uzimajući u obzir njegove teškoće kod kuće zbog politike prema Iraku. Bler sada može pokušati da isturi samog sebe kao novog lidera Evrope.

Kristolov uvodni članak, bez sumnje, odražava raspoloženje Bušovog režima. Već četiri godine oni pokušavaju da bace klip u točkove jačoj Evropi. Odbacivanje Ustava i konfuzija koju je to izazvalo su prve dobre vijesti koje su imali sa tog fronta u posljednje dvije godine. Na duže staze, Evropa će, bez sumnje, nastaviti da se udaljava od američke dominacije, ali Buš je više zabrinut kratkoročnim posljedicama, a na kraće staze francusko "ne" mu definitivno pomaže.

A što se tiče francuskih alterglobalista, šta su oni dobili? Oni su

TEMA BROJA: DVOSTRUKA KRIZA EVROPSKE UNIJE

Rezultati referenduma u Francuskoj:		
Glasalo	28,985,293	69.34%
Apstinenti	12,814,573	30.66%
Izborna tijelo	41,799,866	
Od onih koji su glasali:		
Važeći listići	28,256,673	97.49%
Nevažeći listići	728,620	2.51%
Ukupno glasova	28,985,293	
Glasovi Za i Protiv :		
Za	12,806,394	45.32%
Protiv	15,450,279	54.68%
Ukupno	28,256,673	

demonstrirali svoju uvećanu snagu u sklopu porodice onih lijevo od centra u Francuskoj. Zaista, Francuska socijalistička partija i Partija zelenih su obje u haotičnoj konfuziji zbog rezultata glasanja. Može biti ozbiljnog prestrojavanja i nije sigurno da će šarena koalicija francuske ljevice uspjeti da se ponovo okupi kako bi pobijedila na predsjedničkim izborima 2007, naročito ako koalicija centra i onih desno od centra, uspije da se bolje pribere od koalicije centra i lijevo orijentisanih snaga.

Da li su alter-globalisti uspjeli da zadaju jak udarac u borbi protiv neoliberalizma u svjetskoj ekonomiji? I do sada im je dobro išlo

zahvaljujući usponu protekcionističkih osjećanja u zemljama na sjeveru (Sjeverna Amerika, Zapadna Evropa, Istočna Azija). Glasanje u Francuskoj je odraz ovoga. Ali, hoće li ovo glasanje dati podstrek pokretu? To zavisi od dvije stvari. Prva je da li će alter-globalisti uspjeti da u svijesti javnosti odvoje borbu protiv neoliberalizma od ksenofobičnih, anti-islamskih osjećanja koja se šire većim dijelom Evrope. Druga

zavisi od stepena do kojeg će Bušov režim uspjeti da dodatno oslabi svoju poziciju u geopolitičkoj areni, i da zahvaljujući tome, bude nesposoban da profitira na ovom koraku unazad u političkoj integraciji Evrope.

Mnogi ljudi u Evropi kažu da je sada trenutak da se “počne iz početka” u praktikovanju evropskog jedinstva. Problem je od početka bio u tome što Evropa koja je više socijalna, nije bila moguća ako ona ne postane više federalna Evropa. Ali značajni dijelovi ljevice u Evropi (i ne samo u Francuskoj) su se uvijek plašili od toga da bi federalnija Evropa značila potkopavanje već postignutih socijalnih dostignuća u svojim zemljama. Dok god evropska ljevica ne bude spremna da testira svoju snagu i da se bori za svoju stvar unutar struktura federalnije Evrope, ići će od jednog konfuznog referenduma do drugog, proživljavajući unutrašnje slabljenje kroz borbu za očuvanjem nacionalnih socijalnih dostignuća, i na kraju shvatiti da je Evropa nesposobna da igra svoju geopolitičku ulogu licem u lice sa SAD, onako kako evropska ljevica to želi.

(Tekst je ekskluzivno objavljen uz saglasnost autora)

Holandski socijalisti proslavljaju rezultat na referendumu

[Copyright by Immanuel Wallerstein. All rights reserved. Permission is granted to download, forward electronically or e-mail to others and to post this text on non-commercial community Internet sites, provided the essay remains intact and the copyright note is displayed. To translate this text, publish it in printed and/or other forms, including commercial Internet sites and excerpts, contact the author at immanuel.wallerstein@yale.edu; fax: 1-203-432-6976. These commentaries, published twice monthly, are intended to be reflections on the contemporary world scene, as seen from the perspective not of the immediate headlines but of the long term.]

TEMA BROJA: DVOSTRUKA KRIZA EVROPSKE UNIJE

EU - Kriza oko usvajanja budžeta za period 2007 - 2013. godine

Autor:
Veselin Kovač,
savjetnik u Ministarstvu za ekonomske odnose
sa inostranstvom i evropske integracije

Nakon francuskog i holandskog "ne" Ustavu, Evropsku uniju potresa i kriza oko planiranog budžeta za period 2007-2013. Na samitu održanom 16. i 17. juna postalo je definitivno jasno da je EU zagazila u "duplu krizu", najveću od njenog osnivanja.

Lideri EU sukobili su se oko toga koliko svaka država treba da uplaćuje u budžet Unije.

Velika Britanija je, naravno, svjesna da joj ne može do unedogled pripadati popust pri uplatama u budžet EU, ali ona je tvrdoglavo insistirala da od odustajanja od rabata nema ništa sve dok se ne smanje agrarne subvencije, na koje odlazi 40 odsto budžetskih sredstava EU, od kojih opet najviše profitira Francuska. Na strani Ujedinjenog Kraljevstva našla se i Holandija, koja je također zatražila veliko smanjenje svog doprinosa u budžet. Protiv kompromisa su bile još i Švedska, koja smatra da je bolje ne donijeti budžet uopšte, nego usvojiti loš, kao i Portugal i

Španija koja je protiv sadašnje verzije sedmogodišnjeg budžeta zato što traže više para za svoje nerazvijene oblasti. Odmah poslije proglašenja "kriznog samita" propalim i Žan Klod Junker je nevoljno priznao da se "Evropa nalazi u dubokoj krizi". On je za ovu krizu izričito optužio britanskog premijera Blera, koji je uzvratilo da se krivci nalaze u makar još četiri zemlje.

Ono što se zapravo nalazi u centru sukoba i unutrašnje krize EU jesu dva suprotstavljena ideološka stava. Jedan je jačanje liberalizacije i tržišta a drugi očuvanje socijalnih tekovina i stvaranje "političke Evrope", a ne samo "zone slobodne trgovine". Da bi to postigao, Bler bi morao da privoli francusko-njemački tandem na potpuno preuređenje evropske građevine, koja se od 60-ih godina zasnivala na paktu o obaranju granica unutar EU za njemačke industrijske proizvode i obezbjeđivanju subvencija za očuvanje i razvitak u Evropi najmoćnije, izvozne francuske poljoprivrede.

U pitanju je i, u suštini njemački, model "socijalne tržišne privrede", koji je postavljen u temelj ekonomsko-monetarnog, pa i političkog ujedinjavanja Evrope, još na samitu EU u Mاستrihtu, prije petnaestak godina. Pakt je stvoren i zato da bi se u Evropi obezbjedila strategijska, dovoljna proizvodnja hrane, koju su zapadnoevropske zemlje dotad morale da uvoze da bi podmirile domaće potrebe.

Ono u šta Bler želi da uvjeri evropske partnere jeste da je

dosadašnji model evropskog razvoja prevaziđen, kao i da je nužna modernizacija. Njegove riječi dobijaju na značaju kad se zna da je danas Ujedinjeno Kraljevstvo, vodeća trgovinska sila i finansijski centar; ima četvrtu po veličini ekonomsku moć na svijetu (koja će dostići 2,2 biliona dolara tokom 2005.) i drugu najveću u Evropi (iza Njemačke sa 2,9 biliona dolara). Njena prijestonica London je najveći finansijski centar u svijetu. Inflacija, kamatne stope i nezaposlenost ostaju na niskom nivou. Rast ukupnog društvenog proizvoda u 2004. je bio 3,1 odsto, što je više od onog u Francuskoj, Njemačkoj i mnogim drugim evropskim državama. Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) za ovu godinu predviđa 2,4 odsto rasta, duplo više u odnosu na 1,2, koliko se predviđa u euro zoni.

Bler smatra da se evropska dvadesetpetorica na valjan način mogu sučeliti s rastućom globalizacijom, a to znači konkurencijom ekonomski najmoćnijih sadašnjih i budućih zemalja, samo ako se na pravi način pomiri potreba

TEMA BROJA: DVOSTRUKA KRIZA EVROPSKE UNIJE

oslobađanja tržišnih snaga, privrednog rasta i stvaranja radnih mjesta, i, ujedno, garantuje nastavak samo "nužnih" socijalnih potreba i tekovina evropskog stanovništva. On

lenost osuđuju oni koji zagovaraju veoma rigidan sistem. A upravo taj sistem podstiče nezaposlenost. U međuvremenu, snage globalizacije jačaju na račun evropske države

nauku, tehnologiju i obrazovanje, nailazi na sve pozitivniji odjek u liberalnim medijima.

Blokada budžeta najgore pogađa "novu" EU

Komesar za regionalnu politiku Evropske unije, Poljakinja Danuta Hübner smatra da bez brzog postizanja dogovora o srednjoročnom budžetu EU prijeti opasnost da se ugrozi planiranje podsticajnih programa za siromašne regione i isplata sredstava tim regionima. "Mi ne možemo sebi priuštiti da gubimo vrijeme, jer su sadašnjom blokadom najviše pogođene nove članice EU iz regiona srednje i istočne Evrope, koje bi trebalo ubuduće da dobijaju 53 odsto sredstava iz fonda za podsticanje regionalnog razvoja", kazala je Hübnerova.

Nove članice EU nisu, naime, u tekućem planiranju bile do sada uzete u obzir, pa bi bez postizanja dogovora o budžetu EU za period od 2007. do 2013. godine ostale bez sredstava koja im trebaju pripasti po osnovu njihove privredne (ne)razvijenosti. "Novi" partneri u EU su očekivali 162 milijarde eura sredstava, od čega Poljska 60 milijardi, za modernizaciju svojih privreda i razvoj zaostalih regiona. Što će od ovog "apela" biti teško je procijeniti, sa sigurnošću, ali izgleda tako da od svega toga neće uskoro ništa biti.

"Dupla kriza" bi se morala shvatiti i kao šansa za novi početak, a nadamo se da je u kontinentu – kolijevci racionalizma, razuma ostalo dovoljno da do takvog nečega i dođe.

kaže da je za to presudno izdvojiti mnogo više sredstava za istraživanje i razvoj, a ne i dalje trošiti novac na subvencije viškova hrane.

Britanski premijer je ponudio nagodbu oko žestokog spora o budžetu EU za razdoblje 2007-2013. London pristaje da se 2008. razmotri pitanje 5,1 milijarde eura "povraćaja" britanske uplate u budžet EU, s tim da se dotad razradi i preispita cjelokupno finansiranje potreba Unije. To se prije svega odnosi na zajedničku poljoprivrednu politiku. Tačnije, da se preispita dogovor sa samita EU 2002, da će subvencije za poljoprivredu biti zajamčene do 2013, a to znači da francuski i drugi poljoprivrednici u 15 zemalja "stare" EU imaju vremena da se pripreme za konkurenciju iz Poljske i drugih novopridošlih članica.

Alan Finkelkraut, francuski pisac i filozof smatra da je problem sa Francuskom "to što nezapos-

blagostanja u kojoj je navika imati šestonedeljni odmor i osiguranje za slučaj nezaposlenosti, visoko gotovo kao i solidna plata. Ono što je očigledno jeste da se tekovine "rajnskog" modela, kako se često naziva francusko-njemački model kapitalizma, polako ali sigurno dovode u pitanje, a vlade ovih zemalja izgledaju potpuno nemoćne pred narastajućim privrednim silama sa istoka.

Interesantno je pomenuti u ovom kontekstu, međutim, da u njemačkim i evropskim medijima počinje da se sa simpatijama gleda na Blerov zahtjev za temeljnom reformom finansijske strukture budžeta EU. Naravno, Bleru je u prvom redu u ovom momentu stalo do očuvanju "britanskog rabata", ali njegova argumentacija da je neprihvatljivo više da se iz budžeta EU izdvaja 40 odsto za agrarane subvencije, što je sedam puta više nego što predstavljaju ukupni izdaci za

DOKUMENTI / ISTRAŽIVANJA

Međunarodna Komisija za Balkan je objavila 12. aprila svoj izvještaj “Balkan u budućnosti Evrope”, u kojem se poziva Evropska unija da ubrza proces evropskih integracija država Balkana.

Izvještaj možete pogledati na www.cgo.cg.yu

Evropska Inicijativa za Stabilnost je objavila 1. juna dokument pod nazivom “Izlazak iz balkanskog getoa”, u kojem se analizira proces pristupanja balkanskih država Evropskoj uniji, kao i dinamika tog procesa. U dokumentu se posebno naglašava potreba za jednakom podrškom budućim članicama, makar u onom obimu kao u slučajevima Bugarske i Rumunije 1997.

Izvještaj na engleskom jeziku možete pogledati na www.cgo.cg.yu

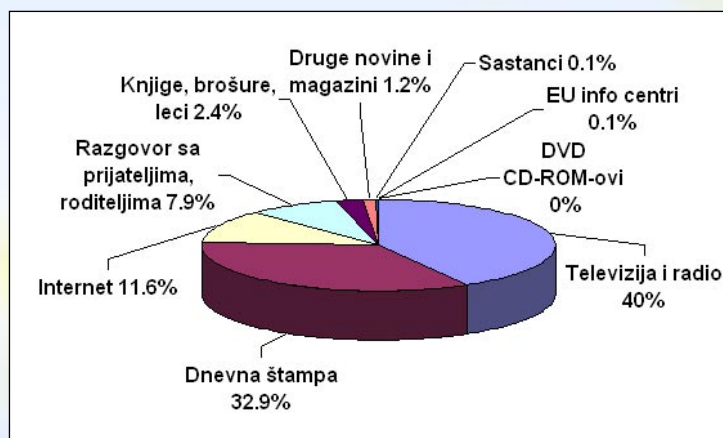
Preuzeto iz drugog kvartalnog ispitivanja javnog mnjenja sprovedenog od Centra za monitoring (CEMI) jun 2005

Ekonomski prosperitet	28.2%
Mir	22.6%
Sloboda da putujem	18.8%
Socijalna zaštita	12.7%
Kulturna raznovrsnost	3.2%
Jači uticaj u svijetu	2.1%
Više kriminala	0.4%
Euro	0.4%
Birokratija	0.4%
Nezaposlenost	0.2%
Gubitak kulturnog identiteta	0.2%
Gubitak novca	0.1%

Šta građanima znači Evropska unija

Iz ovog dijela istraživanja, vrlo je zanimljiv podatak da sve sve starosne grupe, osim mlađih od 25 godina, označavaju ekonomski prosperitet i mir kao najznačajnije. Građani mlađi od 25 godina, na prvo mjesto stavljaju slobodu putovanja (27%), pa onda ekonomski prosperitet (24%).

Izvori informacija o Evropskoj Uniji

PROGRAMI I USAVRŠAVANJA

Za ovaj broj preporučujemo:

European Studies Master's Course at the University of Novi Sad

Starting in October 2005

Enrolment period: 1-30 June 2005 (first) and September 2005 (second)

More information: www.caesar.ns.ac.yu

The Council of Europe's traineeship

This scheme consists of a choice of three three-month periods: January to March, April to June and October to December. Trainees must have a very good knowledge of one of the Council of Europe's official languages (English and French). A good knowledge of the other is desirable. Good drafting ability required. Trainees are usually not paid. Costs of travel and accommodation, as well as living expenses, are the responsibility of trainees or their sponsoring institutions. By the decision of the Committee of Ministers, remunerated traineeships may be offered - in a restricted number - to nationals of Central and Eastern European member States. Application forms for 2006 should be completed and arrive at the Council of Europe headquarters no later than 15 September 2005. Due to the high volume of applications to process, it is strongly advised to apply at least one month before the deadline.

More information: www.coe.int/t/e/Human_Resources/Jobs/10_Traineeship_opportunities/

International Seminar on Advanced Issues of European Law

Organizer: University of Zagreb, Faculty of Law, Department of European Public Law, February 26 - March 5 2006, at IUC Dubrovnik. Call for research papers: 500 word abstracts should be sent to Ms.Iris Goldner igoldner@pravo.hr

* Deadline for abstracts: October 1, 2005

* Deadline for papers: January 15, 2006 (selected contributors only)

Selected contributors will be invited to present their papers in Dubrovnik. Young researchers from EU member states and pre-accession states are encouraged to apply!

Website: <http://eu.pravo.hr/>

Training course "Europe on the Internet"

Organizer: European Institute of Public Administration (EIPA), Maastricht, 6 and 7 October 2005, at Maastricht (NL). This is a practical training course intended to help those who need to find information about EU institutions and policies and European affairs in the course of their work.

Website: www.eipa.nl/

Traineeships at the European Court of Human Rights

If you have a university degree in law and a knowledge of human rights issues, in particular those related to the European Convention on Human Rights, it is possible to do a traineeship at the European Court. The conditions for application are set out in the Council of Europe Traineeship Scheme. Please note that the deadline for receiving applications for a traineeship in the year 2006 is 15 September 2005.

Website: www.echr.coe.int/ECHR/EN/Header/The+Court/The+Registry/Traineeships/

PROGRAMI I USA VRŠAVANJA

Internship with Euro-CIETT

CIETT is the International Confederation of Temporary Work Businesses. It brings together the national Federations of employment businesses - businesses which supply workers for temporary assignments on their clients' premises - of 30 countries world-wide and the six of the largest companies world-wide.

Euro-CIETT is offering a three to six months internship, starting on the 1st of September, for students or young graduates focusing on European affairs, economic and legal analysis. Study backgrounds of economics, law or political science would be most welcomed. The intern will get an overview on the tasks and objectives of the secretariat of an international trade federation, will get actively involved in the daily business of the secretariat and will contribute to the implementation of a project on data-gathering and research. Applications including a covering letter, CV and a proposed starting date should be sent to the secretariat by email (info@ciett.org).

Website www.ciett.org/

Master Programme in Politics in Europe: Interactions between domestic and supranational arenas

The aim of the programme is to offer a post-graduate training providing specific knowledge of the political processes at the European level which is increasingly crucial in a situation where national arenas are more and more influenced by supra-national developments and the latter ones have to deal with national and sub-national demands. The courses offered will cover both a "comparative politics" perspective, focusing on similarities and differences among national political systems, and a "European politics" perspective, focusing on European institutions and decision-making processes. Other activities, among which meetings with national and international officers and policy makers, visits to EU institutions, are also provided. A number of internships and stages at European and Italian institutions, during and at the end of the teaching programme, will be available.

The program lasts for one year, starting on October 3, 2005. A Master thesis of about 15,000 words must be completed during the summer months and submitted to the director of the programme in September.

Applications (together with a certification of the University degree, a CV and one letter of reference) should be addressed to the 'Magnifico Rettore dell'Università degli Studi di Siena' and sent to: Ufficio formazione post-laurea, Via S. Bandini, 25, I-53100 SIENA

(Tel. ++390577232327 – Fax ++390577232307 – E-mail post-laurea@unisi.it).

Application forms may be obtained from the Centre, at the address given below. Applications should normally be received by July 30, but applications received after that date may be considered at the end of September if places are still available.

Ordinary students: 3.000 €.

Information

Requests for application forms and enquiries should be addressed to the CIRC*a*P secretary:
Gian Luca Rustici - Centre for the Study of Political Change, Via Mattioli 10, I-53100, Siena.

Tel. ++ 39 0577 235299

Fax. ++ 39 0577 235292

E-Mail: circap@unisi.it

Web: www.gips.unisi.it/gradschool/master

AKTIVNOSTI

Prepreke ka Evropi

Centar za građansko obrazovanje je, u okviru projekta Evropski informativni centar, organizovao predavanje na temu: „Prepreke na putu ka evropskim integracijama sa aspekta političke kulture”. Predavanje je održano u

prostorijama Centra, 02.06.2005. a održao ga je prof. dr Čedomir Čupić, profesor na Fakultetu političkih nauka u Beogradu. Prisustvovali su mu polaznici različitih programa Centra.

Profesor Čupić je govorio

o preprekama koje se javljaju u primjeni civilizacijskih standarda u jednom društvu, a koje je neophodno ostvariti na putu ka evropskim integracijama. Prema njegovim riječima, smetnju u njihovoj primjeni najčešće predstavljaju dvije patološke pojave – korupcija i kriminal, i dva mentalna stanja – tradicionalizam i autoritarizam. Nakon što je govorio o svakom od ovih problema pojedinačno i objasnio njihovu suštinu sa sociološkog aspekta, predavač je naveo mnoge primjere i oblike u kojima se ove pojave ispoljavaju u našem društvu, a zatim objasnio metode koji se moraju koristiti u borbi protiv njih.

Po završetku predavanja profesor je odgovarao na pitanja učesnika, a zatim je vođen neformalni razgovor o ovim pitanjima.

Edukacija za službenike MEOIEI

Drugi specijalizovani trening seminar, na temu "Monitoring i evaluacija", za službenike Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije, u organizaciji Centra za građansko obrazovanje, u okviru projekta "Evropski informativni centar" održan je 24. i 26. maja. Cilj seminara je bio zaokruživanje znanje o projektnom ciklusu, kao i da, uz pomoć trenera, završe pisanje prijedloga projekata koje su već započeli.

U tom dijelu posebno se radilo

na oblicima monitoringa i evaluacije, njihovim fazama, indikatorima i planu evaluacije, pisanju evaluacionog izvještaja, budžetu, programskoj i finansijskoj održivosti projekta. Na taj način je nastavljen rad na ranije započetim projektima, uključujući i ove veoma bitne elemente.

Kao rezultat, dobijeni su tri nacrti različitih projekata koji će biti korišteni u daljem radu Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije, prilikom njihovog konkurisanja za

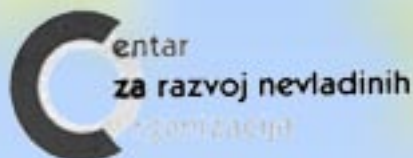
programe pomoći Evropske Unije.

I ovaj seminar, kao i predhodni ("Upravljanje projektima", o kojem smo pisali u predhodnom broju) su vodili treneri Centra za razvoj nevladinih organizacija, Stevo Muk i Goran Đurović.

Ovi seminari su nastavak saradnje Centra za građansko obrazovanje i MEOIEI, u skladu sa Memorandumom o saradnji ovog Ministarstva i nevladinih organizacija koje su aktivne u oblasti evropskih integracija, a čiji je jedan od prvih potpisnika i CGO.

AKTIVNOSTI

Uručene diplome III generaciji Škole evropskih integracija

Na Pravnom fakultetu u Podgorici, 28. juna 2005, u održana je svečana dodjela diploma III generaciji Škole evropskih integracija.

Školu evropskih integracija organizuje Centar za građansko obrazovanje, Centar za razvoj nevladinih organizacija i Evropski pokret u Crnoj Gori, uz finansijsku podršku Fonda Institut za otvoreno društvo, Predstavništvo u Crnoj Gori.

Škola je trajala od marta do juna 2005.g. i obuhvatala je 7 modula, koji su ponudili široki spektar teorijskih i praktičnih saznanja iz oblasti evropskih integracija. Ugledni predavači i stručnjaci iz zemlje i inostranstva, pripadnici diplomatskog kora u našoj zemlji i ostali gosti upoznali su polaznike sa istorijatom, razvo-

jem i funkcionisanjem evropskih integrativnih procesa, savremenim položajem evropskih institucija, njihovim uticajem na naše društvo i perspektivama saradnje u ovoj oblasti. Polaznici Škole su bili službenici republičkih i lokalnih vlasti, sudstva i tužilaštva, predstavnici nevladinih organizacija, medija, privrede, prosvjetni radnici i studenti završnih godina fakulteta društvenih nauka koji su pokazali visok stepen aktivizma.

Na svečanoj dodjeli diploma govorili su gospođa Sanja Elezović, direktorka Fondacije Instituta za otvoreno društvo, Predstavništvo u Crnoj Gori, gospodin Momčilo Radulović, generalni sekretar Evropskog pokreta u Crnoj Gori, gospodin Stevo Muk, izvršni direktor Centra za razvoj nevladinih organizacija i gospođica Daliborka Uljarević, izvršna direktorka Centra za građansko obrazovanje.

Počela s radom elektronska mailing lista Evropskog Informativnog Centra

Ova elektronska lista je jedna od osnovnih aktivnosti u okviru EIC-a, i njen cilj je distribucija podataka o obrazovnim mogućnostima u vezi sa evropskim integracijama u zemlji i inostranstvu, promocija programa NVO-a u Crnoj Gori koji se bave evropskim integracijama, kao i drugih relevantnih informacija iz oblasti evropskih integracija od značaja za Crnu Goru.

Za prijavljivanje na ovu mailing listu, dovoljno je poslati prazan e-mail na adresu:
evropski_informativni_centar-subscribe@yahoo.com

EIC Bilten je elektronski časopis koji izlazi u sklopu EIC programa, a uz podršku Friedrich Ebert Fondacije. Izdavač i priređivač je Centar za građansko obrazovanje.

Njegoševa 36 / I

Tel / fax: 081 / 665 - 112, 665-327

E-mail : cgo@cg.yu